

Oslo, 19.04.2023

Til: Forbrukertilsynet, post@forbrukertilsynet.no

Fra: Betong Norge, en NHO-organisasjon

FORBRUKERTILSYNET – NY ANMODNING OM AT DET ÅPNES UNDERSØKELSESSAK MOT SPLITKON AS

Vi anmoder Forbrukertilsynet om å åpne undersøkelsessak mot Splitkon AS, da selskapet driver med åpenbar grønnvasking av byggevarer gjennom sin markedsføring. Vi sendte inn en klage 26. august i fjor, se vedlegg, men fordi det har kommet nye grove markedsføringsbrudd i riksdekkende media, som store bilag i Aftenposten og Kapital, sender vi en ny klage nå med oppdaterte eksempler på brudd av markedsføringsloven.

Markedsføringsutsagn må være absolutt korrekte, uttømmende så langt sammenligningen rekker og objektive i den forstand at konkurrentens fordeler ikke underslås for ikke å være villedende og dermed ulovlige etter markedsføringsloven.

I vår klage fra august 2022 dokumenterte vi at markedsføringsutsagnene fra Splitkon AS ikke er korrekte, og er fremsatt på en måte som er egnet til å villede forbrukere. I vedlagte markedsføringskampanje fra april i år fremmes nye usanne påstander om miljøegenskaper for massivtre og betong som byggemateriale. Formålet med annonsekampanjene er å fremstille produktene fra Splitkon AS som bedre enn de faktisk er, der virkemiddelet er å sammenligne med det som fremstår som fiktive eller manipulerede utslippsnivåer for betong. Premissene i reklamekampanjen er usanne, og vil villede forbrukere til å tro at tre er det miljøvennlige valget fremfor betong og andre byggematerialer. Om Splitkon AS får fortsette å systematisk villede forbrukere, vil det også virke mot det grønne skiftet (vi kjøper det vi tror er det mest miljøvennlige byggemateriale, men som ikke er det).

I markedsføringskampanjen fra april i år finnes følgende villedende/usanne utsagn fra Splitkon AS, se nedenfor. Disse følger opp i samme lest som selskapets villende markedsføringskampanje fra 2021/22. Markedsføringspåstandene fra Splitkon er også ofte av teknisk karakter for å virke troverdig, som gjør det nærmest umulig for den gjengse forbruker å kvalitetssikre dem. De egner seg derfor ekstra godt til å villede. Overordnet er hovedbudskapet likevel tydelig: Skal du velge miljøvennlig og fremme det grønne skiftet – må du velge tre (og da på bekostning av andre byggematerialer). Da andre byggematerialer kan være mer miljøvennlig enn for eksempel massivtre, villeder Splitkon forbrukeren på en ufin måte. Forbrukeren bør gis rett fakta, slik at valget mellom byggevarer og dets miljøegenskaper er kunnskapsbasert. Skal vi lykkes med det grønne skiftet, er det avgjørende at forbrukere gis kunnskapsbasert informasjon slik at en har et best mulig beslutningsgrunnlag. Å slå ned på grov grønnvasking av produkter gjennom store, nasjonale markedsføringskampanjer, bør være noe av kjernen i Forbrukertilsynets oppgave.

Her følger eksempler på villedende utsagn/påstander i markedsføringskampanjen fra Splitkon i april:

1. Sertifisert skoghogst

SPLITKON AS hevder at de kun bruker PEFC-sertifiserte trelast, dvs. at tømmeret er avvirket bærekraftig. Dette stemmer ikke.

Skogøkologer er ikke enige i at MiS¹ registrering gir et godt nok kunnskapsgrunnlag for bærekraftig skogforvaltning. Forskningsprosjektet i denne [NRK artikkelen](#) sannsynliggjør at PEFC-sertifisert tømmer ikke er en garanti for at hogsten er gjennomført bærekraftig. I følge artikkelen fungerer ordningen der skogeierne selv bestemmer hva som skal tas vare på av gammel skog ikke etter hensikten. Kritiske røster kaller dette *bukken som passer havresekken*. Formålet med PEFC-sertifiseringen er å gi markedet en garanti for at tømmeret som avvirkes er bærekraftig i et skogøkologisk perspektiv, forskningsprosjektet avdekker imidlertid det som ser ut som systematisk underregistrering av nøkkelbiotoper som i utgangspunktet skal vernes. I tillegg peker artikkelen på at skogbiologer ikke tør stå frem i offentlig debatt om konfliktlinjen industriell skoghogst – vern.

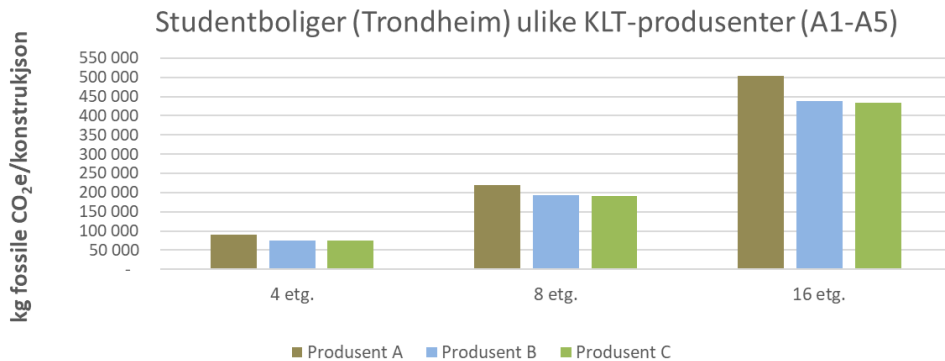
Figur 1 Skjermdump av e-post fra artikkelen "[Varslet om oversette miljøverdier...](#)" som indiker at fagpersoner er redd for å bli forbundet med NRKs kartlegging av systematisk underregistrering av nøkkelbiotoper i Seljord kommune

Artikkelen konkluderer med at det er svært store avvik mellom registreringen av verneverdige biotoper foretatt av skognæringen selv, og registreringer foretatt av uavhengige skogbiologer. For at tilliten til bærekraftsmerkeordningen PEFC skal gjenopprettes, er det nødvendig med en uavhengig granskning av næringens MiS registrering, miljøsertifiseringen slik den fremstår i dag kan ikke lengre anerkjennes.

1. Best på miljøytelse

SPLITKON AS sier at produktene (CLT) fra bedriften er miljøvennlig, og at fabrikkene er blant de beste på miljøytelser. Det er ikke riktig. Våre undersøkelser viser at Splitkon AS presterer dårligst blant nordiske massivtreprodusenter, undersøkelsen er basert på (EPD) dokumenterte utslippsnivåer for massivtre. Se figuren under som illustrerer forskjellen mellom Splitkon AS og andre nordiske massivtreprodusenter.

¹ **Miljøregistrering i skog (MiS)** har som mål å bedre kunnskapen om biologisk mangfold i skog, og dermed bidra til en bedre registrering, overvåking og forvaltning av miljøverdiene i skog.

Figuren viser klimagassutslipp for studentboliger i 4, 8 og 16 etasjer der Splitkon AS er produsent A. Som man ser av utslippssøylene presterer Splitkon AS dårligere enn alle andre CLT produsenter i Norden.

Videre, SPLITKON påstand om at massivtre fra deres fabrikk er kortreist er også usann. Miljødeklarasjonen (EPD) for massivtre fra SPLITKON² sammenlignet med nærmeste (geografiske) konkurrent Martensson Såg sitt alternativ³ viser at SPLITKON AS har høyere transport- og prosessutslipp (A1-A3 i registrert miljødeklarasjon - EPD). GWPBio+GHG = -597 kg CO₂ ekvivalenter. Hos Martensson Såg er GWPBio+GHG = -672 kg CO₂ ekv. Dette innebærer at utslippene (A1-A3) fra Splitkon AS er 75 kg CO₂ ekvivalenter høyere enn for Martensson Såg. Siden begge produsentene bruker boreal gran som innsatsfaktor, med identisk miljøprofil er det gitt at differansen i utslipp knytter seg til avvirkingsprosessen (hogst), transport fra hogstfelt til fabrikk og videre bearbeiding.

2. Massivtre gir bedre inneklimate (enn bygg utført i andre materialer)

Splitkon AS hevder at massivtrekonstruksjoner gir bedre inneklimate, videre at massivtrebygg har en spesiell evne til å lagre/utjevne fuktighetssvingningene i en bygning, og at treet har en fuktstabiliserende effekt som er spesielt positivt for de mange som sliter med luftveisproblematikk. Ingen av delene er riktig.

Det finnes ingen studier som viser at massivtrekonstruksjoner gir bedre inneklimate enn andre typer konstruksjoner til bygg. Rapporten *ZEB Project report no 22*⁴ gir en kunnskapsstatus på feltet, og peker på at det ikke er gjort særlig mange studier på inneklimate der tre er en del av ventilasjonsstrategien. Rapporten påpeker også farene ved å redusere ventilasjon fordi det gir redusert luftkvalitet uavhengig av byggemateriale. Inneklimate påvirkes av byggets tetthet, hva som er i rommet som ventileres, bruken av rommet, ventilasjonsstrategi med mer. Splitkon AS har ingen dokumentasjon for påstanden om at massivtrebygg har bedre inneklimate enn andre bygninger, eller er spesielt bra for mennesker som har luftveisproblemer. Denne påstanden kan være i strid med lovreguleringer som stiller strenge skranker for påstander om medisinske effekter av fenomener/behandling.

² Miljødeklarasjon fra SPLITKON AS KL-tre https://www.epd-norge.no/getfile.php/1313009-1585216652/EPDer/Byggevarer/Heltreprodukter/NEPD-2042-902_Krysslimt-tre.pdf

³ Miljødeklarasjon fra Martensson Såg, KL-tre https://www.martinsons.se/wp-content/uploads/2018/11/EPD_KL-tra_345-236.pdf og https://www.martinsons.se/wp-content/uploads/2020/01/NEPD-345-236-NO_KL-tre.pdf

⁴ ZEB project report nr 22 - Kunnskapsstatus – Fuktbufring i materialer og påvirkning på energibehov <https://www.zeb.no/index.php/no/news-and-events/205-zeb-project-report-nr-22-kunnskapsstatus-fuktbufring-i-materialer-og-pavirkning-pa-energi-behov>

3. Massivtrebygg som karbonlager

Kunnskapsstatus i dag er at 80% av biomassen som tas ut av skogen ved hogst enten oksideres (forbrennes) med en gang, eller konverteres til kortlivede produkter som oksideres etter kort tid. Det er riktig at opp mot 20% av karbonet som tas ut av skogen lagres midlertidig i byggematerialer, men det er feil å hevde at dette er et "plussregnskap", hogstflaten der tømmeret tas ut har store utslipp av CO₂ i 10-30 år etter flatehogst. Det tar opp mot 120 år fra hogst til "karbonlageret" er omtrent på samme nivå som før hogst. Man trenger ikke gå lengre enn til miljødeklarasjonene (EPD) som er publisert hos EPD-Norge for å se at det er utslipp av klimagasser ved produksjon av massivtreelementer. Såkalt lagring av Biogen karbon i bygg er uinteressant, og er heller ikke del av livsløpsstudier som gjennomføres for bygg etter gjeldende standarder på feltet. En helt fersk studie fra SYKE (publisert 15 juni 2022) bekrefter tidligere forskningsfunn som peker på at øket hogst ikke bidrar til at samfunnet når målsettingen i Parisavtalen, studien peker på at øket hogst reduserer skogsystemets evne til naturlig karbonlagring. Den reduserte naturlig karbonlagringen er betydelig, og varer ifølge studien i minst 100 år. Mer om dette i produksjonen "More of Everything" <https://moreofeverything.org/>

4. Påstand om utslipp av CO₂ fra betong og massivtre (CLT).

Splitkon AS hevder at forskjellen i utslipp av klimagasser for hhv en m³ betong og massivtre er 1000 kg co₂. Det er ikke riktig.

Dersom vi igjen tar utgangspunkt i databasen hos www.EPD-norge.no finner vi at lavkarbonbetong fra [Skedsmo Betong AS](#) har et utslipp på 94,56 kg CO₂/m³, mens massivtre fra Splitkon AS har et utslipp på 90,3 kg CO₂/m³. Biogent lagret karbon skal jfr norske og internasjonale standarder ikke tas med i klimagassberegningen, dersom det likevel tas med skal det regnes som -1+1 (0), altså at lagret karbon avregnes mot oksidert karbon ved slutten av livsfasen. Påstanden om at forskjellen i CO₂ profil for en m³ betong og massivtre er 1000 kg co₂ er derfor usann. Registrerte og verifiserte miljødeklarasjoner tilbakeviser påstanden.

5. Skoleelever fungerer bedre i massivtrebygg enn bygg utført i andre materialer

Artikkelforfatteren hevder at skoleelever fungerer bedre i massivtrebygg, det foreligger ikke dokumentasjon eller forskning som underbygger dette. Påstanden er usann.

6. Massivtre brenner ikke så raskt som utbredt oppfatning indikerer

Splitkon AS hevder at massivtre er trygt ved brann. Det er ikke riktig. Splitkon AS har ikke dokumentert at massivtre er "veldig sterkt og stabilt under brannpåkjenning". Det er tvert imot indikasjoner på at det er stor usikkerhet rundt tre og brann, kunnskapsgrunnlaget er svakt med hensyn til delaminering av massivtreelementer under brannpåkjenning. Se SPFR A17 20229:1 og <https://dibk.no/om-oss/Nyhetsarkiv/utfordringer-med-krysslaminert-massivtre-i-hoye-bygninger/>

Ta gjerne kontakt om dere trenger mer informasjon, eller om noe er uklart.

Med vennlig hilsen

John-Erik Reiersen
Betong Norge
Mobil: 962 20 001. E-post: jer@bnl.no
www.betong.no

Vedlegg:

1. Bilder av markedsføringskampanjen fra Splikon AS i april 2023, som bilag i i hhv Aftenposten og Kapital.
2. 26. august 2022 - Anmodning om at det åpnes undersøkelsessak mot Splitkon AS
3. 20. desember 2021 - Reklame/redaksjonell produksjon i bilag til Aftenposten
4. Reklameannonse i tidsskriftet Byggeindustrien m.fl.

Hvorfor er massivtre så aktuelt i nye bygg?

– Massivtre er sterkt og lett med unike egenskaper for klima- og miljøvennlige bygg, sier Per Roar Brox, salgsdirektør i Splitkon, den eneste industrielle produsenten av massivtre i Norge.

Massivtre er det nye «verktøyet» for arkitekter og byggingeniører.

– At vi produserer i Norge, gjør at vi har et særdeles godt utgangspunkt for å levere lavest mulig CO₂-avtrykk. Med FN's klimarapport i bakhodet og hele den grønne omstillingen, er massivtre fornuftig å satse på, mener han.

Å bygge i massivtre gir en enorm miljøgevinst i tillegg til en rekke andre fordeler. Brox mener at markedet vil være opptatt av CO₂-avtrykket i bygg i overskuelig framtid. I dag står sementkonstruksjoner alene for sju prosent av jordas CO₂-utslipp, ifølge Cicero. En del av løsningen er å erstatte mer av byggematerialet med tre.

– Treet suger til seg CO₂ når det vokser og bevares i trestrukturen, forteller Brox.

Trevirke fra norske sagbruk

Splitkon har en av verdens største massivtrefabrikker med en produksjonskapasitet på 50.000 kubikkmeter i året. Hver dag får selskapet levert fire til fem trailerlass med trelast av beste kvalitet fra de største sagbrukene i Norge.

– Vi har svært høy kvalitet på trevirke på grunn av klimaet i Norge, sammenliknet med land i Mellom-Europa, forteller Brox.

Han peker på massivtreets forutsigbarhet ved brann - velkjent fra limtrekonstruksjoner.

– SplitkonMassivtre består av plank som krysslimes lagvis med et norskprodusert miljøvennlig kunstharpsklim.

Denne unike kombinasjonen gir høy forutsigbarhet ved en eventuell brann. Når SplitkonMassivtre brenner, dannes et jevnt forkullet lag. Forkullingen bremses oksygentilførsel til trevirke og brannenergien avtar, forklarer han.

Stor miljøgevinst

G.C. Rieber og Vestaksen valgte å satse på massivtre fra Splitkon da de skulle bygge henholdsvis Skipet og SporX. Skipet vant pris for Årets Trebyggeri i 2020, og SporX var nominert i 2021. SporX er 100 prosent tre over grunnfundamentet, i en konstruksjon av SplitkonMassivtre og limtre.

– Foruten miljøgevinsten gir massivtre det beste inneklima med stabil god luftfuktighet og veldig god lydopplevelse. Det gjør det til et bedre sted å være – både for dem som bygger og de som skal oppholde seg der når bygget er ferdig, avslutter Brox.

Se video:

Figur 2 Figur 3 Aftenposten 20 desember 2021, reklameannonse presentert som redaksjonell artikkel/lignende

PRODUSERT I NORGE

Massivtre – lagrer CO2 i enorme mengder

Treet suger til seg CO2 når det vokser og lagres som karbon i trestrukturen.

Splitkon leverer komplette byggesystemer i massivtre og limtre.

Moderne og miljøvennlige trebygg er fremtiden. Fra en av verdens største massivtrefabrikker, forsyner vi den norske byggebransjen med bærekraftige løsninger.

Massivtre fra Splitkon lages kun med PEFC-sertifisert trelast fra norsk skog. Dette gir den høyeste kvaliteten – tilpasset nordiske forhold.

Avansert CNC-teknologi gir oss uendelige muligheter, og en presisjon på millimeternivå, selv på elementer som er opptil 3,5 x 16 m.

Tre er både sterkt, lett i forhold til styrke og kan formes i alle fasonger. Tre er det mest miljøvennlige byggematerialet vi har.

Fakta: Miljøgevinsten/ besparelsen ved bruk av massivtre vs betong er 1 tonn CO2 per m².

Les mer på splitkon.no

Spor X – et av verdens mest miljøvennlige kontorbygg

Spør X i Drammen er et tetasjers kontorbygg med kortreist massivtre fra Splitkon. Prosjektet består av over 200 tilpassede limtrebjelker og 2500 m³ massivtre. Helt uten betong og stål fra grunnmur og opp.

ILLUSTRASJONER: DARK ARKITEKTER

Figur 4 Aftenposten - fra markedsføringskampanjen i 2022 og februar 2023

Figur 5 Fra markedsføringskampanjen våren 2023

Figur 6 Fra markedsføringskampanjen våren 2023

PRODUSERT I NORGE

Massivtre for nordiske forhold

Splitkon leverer komplette byggesystemer i massivtre og limtre.

Moderne og miljøvennlige trebygg er fremtiden. Fra en av verdens største massivtrefabrikker, forsyner vi den norske byggebransjen med bærekraftige løsninger. Massivtre fra Splitkon lages kun med PEFC-sertifisert trelast fra norsk skog. Dette gir den høyeste kvaliteten – tilpasset nordiske forhold.

Avansert CNC-teknologi gir oss uendelige muligheter, og en presisjon på millimeternivå, selv på elementer som er opptil 3,5 x 16 m. Tre er sterkere, lettere og billigere enn betong, og kan formes i alle fasonger. Tre er det mest miljøvennlige byggematerialet vi har.

Fakta: Miljøgevinsten/ besparelsen ved bruk av massivtre vs betong er 1 tonn CO2 per m3.

SPLITKON

les mer på splitkon.no

Figur 7 Tidsskriftet byggeindustrien, 22 april 2022 der Splitkon As hevder at en reduserer klimagassutslippet med 1000 kg CO2 dersom man bytter ut en m3 betong med en m3 massivtre.

Figur 8 Splitkon AS hevder at innsatsfaktorene kommer fra sagbruk i en radius på 20 km fra fabrikkene, indirekte hevder de altså at tømmeret er kortreist. Påstanden er etter vårt syn ikke sannferdig, forskjellen i utslippsprofil for Splitkon sammenlignet med konkurrenten Martensson er en klar indikasjon på at tømmeret er langreist. Skjermdump fra <https://splitkon.no/massivtre/hvordan-produseres-massivtre/>